Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Факультет економіки та управління

Кафедра міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
_____ О.Б. Жильцов
«____» _____2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

для студентів

спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(за спеціалізаціями)

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 1.С1.01.01 Економіка міста. Урбаністика

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307986
Програма № 0250/26
Начальник відділу моніторингу якості освіти
«31» серпня 2026 р.

Київ – 2026

Розробник:
Лойко Валерія Вікторівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедрою міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладач:
Лойко Валерія Вікторівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедрою міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
Протокол від 28.08. 2026 р. № 19.

Завідувач кафедри _____ Валерія ЛОЙКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми _051.00.01 Економіка міста. Урбаністика___
28.08.2026 р.
Керівник освітньої програми _____ Юлія ЖУКОВА

Робочу програму перевірено
31.08. 2026 р.

Заступник декана Оксана КАЗАК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20___ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 кредитів / 180 годин	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	6	
Обсяг кредитів	6	
Обсяг годин, в тому числі:	180	
Аудиторні	84	
Модульний контроль	12	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	54	
Форма семестрового контролю	екзамен	

Мета дисципліни формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємства (організації).

Завдання навчальної дисципліни:

– сформувати у студентів розуміння основних економічних понять і термінів;

– сформувати здатність самостійно мислити, ідентифікувати та аналізувати різні види господарських операцій;

– закріпити комплекс економічних знань і засвоєння досягнень теорії і практики економічного управління підприємством.

3.Результати навчання за дисципліною.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

***знати**:*

– категоріальний апарат економіки;

– нормативно-законодавчу базу України, яка регулює економічну діяльність;

– економічні основи функціонування підприємств у сучасних умовах;

– методи формування та оцінки ефективності функціонування капіталу підприємства (інтелектуального, основного, оборотного);

– методику формування витрат і результатів господарської діяльності підприємства;

– способи мотиваційного впливу, що забезпечують ефективне господарювання;

***вміти**:*

– застосувати отримані знання в практичній діяльності роботи економіста;

– застосувати отримані знання для проведення аналітичних розрахунків;

– застосувати отримані знання при складанні бізнес-планів розвитку підприємства.

Загальні та фахові компетентності

ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК7	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
СК2	Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.
СК7	Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.
СК8	Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.
СК10	Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.
СК11	Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.
СК12	Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
СК13	Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН10	Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності.
РН11	Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних та трудових відносин.
РН12	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та інтерпретувати отримані результати.
РН18	Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
РН19	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.
РН21	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз і синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний к	
Змістовий модуль 1. Підприємство у системі господарювання							
Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	6	2	-	2	-	-	2
Тема 2. Основи підприємництва	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств.	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 4.Види організаційних структур управління підприємством.	**6**	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	**2**						
Разом	**26**	**8**	**-**	**8**	**-**	**2**	**8**
Змістовий модуль 2. Капітал підприємства							
Тема 5. Основний капітал	**8**	2	-	2	-	-	4
Тема 6. Оборотний капітал.	**8**	2	-	2	-	-	4
Тема 7. Інтелектуальний капітал	**6**	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	**2**						
Разом	**24**	**6**	**-**	**6**	**-**	**2**	**10**
Змістовий модуль 3. Виробничі та кадрові ресурси підприємства							
Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці.	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 9. Оплата праці.	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 10. Обґрунтування виробничої програми підприємства.	**6**	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	**2**						
Разом	**20**	**6**	**-**	**6**	**-**	**2**	**6**
Змістовий модуль 4. Ресурсна база розвитку підприємства.							
Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 12. Інвестиції.	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 13. Інноваційна діяльність.	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 14. Організація операційної діяльності.	**6**	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	**2**						
Разом	**26**	**8**		**8**		**2**	**8**
Змістовий модуль 5. Результати діяльності і ефективність виробництва							
Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його продукцію.	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 16. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	**8**	2	-	2	-	-	4
Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	**8**	2	-	2	-	-	4

Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.	**6**	2	-	2	-	-	2
Модульний контроль	**2**						
Разом	**30**	**8**		**8**		**2**	**12**
Змістовний модуль 6. Сучасні трансформаційні моделі підприємств							
Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств.	**6**	2	-	2	-	-	2
Тема 20. Трансформація, реструктуризація та релокація підприємств.	**8**	2	-	2	-	-	4
Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.	**8**	2	-	2	-	-	4
Модульний контроль	**2**						
Разом	**24**	**6**	**-**	**6**	**-**	**2**	**10**
Семестровий контроль	**30**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Усього	**180**	**42**	**-**	**42**	**-**	**12**	**54**

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Підприємство у системі господарювання

Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.

Види підприємств, їх характеристика. Господарська діяльність та ознаки її здійснення. Підприємство як суб'єкт господарювання. Класифікація підприємств. Об'єднання підприємств. Форми добровільного й інституційного об’єднання підприємств та організацій: мета їх створення, особливість та ефективність діяльності.

Тема 2. Основи підприємництва.

Підприємництво як сучасна форма господарювання. Принципи, складові та функції підприємництва. Форми та види підприємництва. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки в підприємницькій діяльності. Міжнародне підприємництво. Моделі підприємницької діяльності.

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Макросередовище та мікросередовище: поняття й загальна характеристика. Ринкове середовище функціонування підприємств. (сутність, функції і типи). Ринок та ринкова інфраструктура. Нормативно-правові акти, які регулюють діяльність підприємств в Україні.

Тема 4.Види організаційних структур управління підприємством.

Виробнича і загальна структура підприємства. Функції процесу управління. Сутність і особливості понять: управління; принципи управління; функції управління; організація мотивації. Методи управління та їх класифікація. Види управління. Організаційні структури управління підприємством: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізіональна, матрична.

Змістовий модуль 2. Капітал підприємства

Тема 5. Основний капітал.

Сутність понять «основний капітал» та «основні фонди (засоби) підприємства». Класифікація основних фондів підприємства. Амортизаційні відрахування. Розрахунок величини амортизаційних відрахувань із застосуванням різних методів. Показники оцінки стану та ступеня використання основних засобів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства.

Тема 6. Оборотний капітал.

Сутність понять «оборотний капітал» та «оборотні засоби підприємства». Структура оборотних засобів. Нормування оборотних засобів. Розрахунок нормативів окремих елементів оборотних засобів. Визначення необхідної величини оборотних засобів підприємства за різних умов господарювання. Показники оцінки та використання оборотних засобів підприємства.

Тема 7. Інтелектуальний капітал.

Сутність інтелектуального капіталу. Інтелектуальна власність. Інтелектуальні продукти. Захист інтелектуальної власності. Нематеріальні ресурси та активи підприємства. Способи оцінки та амортизації нематеріальних активів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання інтелектуального капіталу підприємства.

Змістовий модуль 3. Виробничі та кадрові ресурси підприємства

Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці.

Сутність поняття «персонал підприємства». Сутність категорій*:* трудові ресурси, персонал; категорії персоналу; професія; спеціальність; кваліфікація; структура; чисельність персоналу; кадрова політика; оцінка персоналу; продуктивність праці; трудомісткість. Склад та структура персоналу підприємства. Сутність поняття продуктивності праці та її види. Методи розрахунку продуктивності праці. Фактори підвищення продуктивності праці на підприємстві. Показники стану та руху персоналу на підприємстві.

Тема 9. Оплата праці.

Сутність поняття «оплата праці». Мінімальна заробітна плата та її динаміка. Організація оплати праці на підприємстві. Форми і системи оплати праці. Порядок розрахунку оплати праці за різними системами. Податки. Динаміка доходів населення України. Питома вага оплати праці в доходах населення.

Тема 10. Обґрунтування виробничої програми підприємства.

Планування виробничої програми. Основні показники виробничої програми. Сутність категорій*:* виробнича програма; номенклатура; асортимент;

натуральні та вартісні показники; обсяг виробництва продукції, товарна продукція, незавершене виробництво; оптимальна виробнича програма; виробнича потужність.

Змістовий модуль 4. Ресурсна база розвитку підприємства.

Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.

Матеріальне забезпечення виробництва. Технічне забезпечення виробництва. Служба матеріально-технічного постачання та її завдання. Складання матеріальних балансів. Оперативне управління виробничими процесами. Цілі та функції виробничої логістики. Основні положення логістичної концепції.

Тема 12. Інвестиції.

Сутність інвестицій. Капітал, реальні та фінансові інвестиції. Джерела фінансування інвестицій. Врахування фактору часу в інвестиційних розрахунках. Показники ефективності реальних та фінансових інвестицій.

Тема 13. Інноваційна діяльність.

Сутність поняття «інновація». Класифікація інновацій. Характеристика глобальних та локальних нововведень. Характеристика інноваційної діяльності підприємства. Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності. Інноваційні процеси. Інноваційний продукт. Інноваційне підприємство. Функції та значення технополісу, технопарку та бізнес-інкубатора. Інноваційний проект. Економічна ефективність технічних і організаційних нововведень.

Тема 14. Організація операційної діяльності.

Поняття операційної діяльності підприємства. Операційні ресурси в загальній структурі виробничого підприємства. Операційний (виробничий) процес на підприємстві. Класифікація виробничих процесів. Принципи організації операційної (виробничої) діяльності. Виробничий цикл і заходи щодо його скорочення. Оцінка організаційного рівня виробництва.

Змістовий модуль 5. Результати діяльності і ефективність виробництва.

Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його продукцію.

Поняття витрат та їх класифікація. Собівартість продукції (робіт, послуг). Кошторис витрат на виробництво. Калькулювання собівартості продукції. Методи калькулювання: нормативний, попередільний, позамовний, АВС-метод, «директ-костинг», «стандарт-костинг». Показники витратності виробництва. Резерви зниження витрат на підприємстві. Ціни на продукцію (роботи, послуги) підприємства. Прямі та непрямі податки. Методи ціноутворення на підприємстві.

Тема 16. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.

Поняття про дохід і прибуток. Класифікація видів прибутку підприємств. Методика визначення фінансового результату. Чинники впливу на величину прибутку. Показники ефективності діяльності підприємства. Показник рентабельності. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності підприємства.

Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Інноваційна діяльність та її пріоритетні напрями. Сучасний стан інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах. Показники, які характеризують виробничий ефект від застосування інновації. Показники, що характеризують фінансову ефективність нововведень. Показники інвестиційної ефективності інновацій. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.

Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Конкуренція та напрями її дослідження. Аналіз сильних і слабких сторін підприємства та його основних конкурентів. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції (послуг). Конкурентоспроможність підприємства. Різновиди конкурентних стратегій. Стратегії конкурентної поведінки підприємств на ринку. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності продукції.

<u>Змістовний модуль 6. Сучасні трансформаційні моделі підприємств.</u>

Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств.

Розвиток підприємства та його основні форми. Моделі життєвих циклів і розвитку підприємств. Основні стадії процесу функціонування підприємства. Сучасні моделі розвитку підприємств у структурі стратегічного управління: структурно-ситуаційна модель, інноваційна модель, селекційна модель.

Тема 20. Трансформація, реструктуризація та релокація підприємств.

Поняття економічної трансформації підприємства. Різновиди структурних змін та їх характеристика. Класифікація можливих структурних змін. Реструктуризація підприємств та її різновиди. Організаційно-економічний механізм реструктуризації. Кінцева мета трансформаційних перетворень. Релокація українських підприємств в період війни. Регіональні особливості розвитку українських підприємств.

Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.

Поняття та основні принципи циркулярної економіки. Ощадливе ставлення до ресурсів. Зміна споживацької поведінки. Зміни у технологіях виробництва. Поводження із відходами. Дослідження, які були проведені на вимогу Римського клубу, присвячені висвітленню переваг циркулярної економіки на сучасному етапі розвитку суспільства.

Робота в Центрі компетентностей – Центр економічної дидактики

Практичні заняття з Тем 5, 6, 9-11, 12, 15, 16. Завдання передбачають добір даних зі статистичних джерел, обробку даних засобами MS Excel (зведені таблиці, розрахунок різних показників) та робота з фінансовою звітністю підприємств з відкритих джерел.

Матриця відповідності тем дисципліни результатам навчання

№	Тема	РН10	РН11	РН12	РН18	РН19	РН21
1	Види підприємств, їх організаційно-правові форми.		●		●		●
2	Основи підприємництва.		●		●		●
3	Зовнішнє середовище господарювання підприємств.		●		○		●
4	Види організаційних структур управління підприємством.	●	●		●		●
5	Основний капітал.	●		●	○	●	
6	Оборотний капітал.	●		●	○	●	
7	Інтелектуальний капітал.	●	○	●	○	●	○
8	Персонал підприємства, продуктивність праці.		●	●	●	●	
9	Оплата праці.	●	●	●	●	●	
10	Обґрунтування виробничої програми підприємства.	●		●	○	●	●
11	Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	●		●		●	
12	Інвестиції.	●	●	●		●	
13	Інноваційна діяльність.	●	●	○			
14	Організація операційної діяльності.	●				●	●
15	Витрати підприємства і ціни на його продукцію.	●		●		●	
16	Фінансово-економічні результати діяльності суб’єктів господарювання.	●	●	●	●	●	●
17	Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	●	○	●		●	●
18	Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.			●		○	●
19	Сучасні моделі розвитку підприємств.		●		●		●
20	Трансформація, реструктуризація та релокація підприємств.		●		●		●
21	Підприємство в умовах циркулярної економіки.	○	●		●		●

Контроль навчальних досягнень
Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1	Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3
2	Відвідування практичних занять	1	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	3	15	4	20	4	20	3	15
4	Робота на практичних заняттях	10	4	40	3	30	3	30	4	40	4	40	3	30
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				**93**		**76**		**76**		**93**		**93**		**76**
Максимальна кількість балів			**507**											
Розрахунок коефіцієнта:			**507 / 60 = 8,45**											
Екзамен:			**40**											
Загалом			**100**											

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Підприємство у системі господарювання			
1	Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	2	5
2	Тема 2. Основи підприємництва	2	5
3	Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств.	2	5
4	Тема 4.Види організаційних структур управління підприємством.	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Капітал підприємства			
5	Тема 5. Основний капітал	4	5
6	Тема 6. Оборотний капітал.	4	5
7	Тема 7. Інтелектуальний капітал	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Виробничі та кадрові ресурси підприємства			
8	Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці.	2	5
9	Тема 9. Оплата праці.	2	5
10	Тема 10. Обґрунтування виробничої програми підприємства.	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Ресурсна база розвитку підприємства			
11	Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика.	2	5
12	Тема 12. Інвестиції.	2	5
13	Тема 13. Інноваційна діяльність.	2	5
14	Тема 14. Організація операційної діяльності.	2	5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Результати діяльності і ефективність виробництва			
15	Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його продукцію.	2	5
16	Тема 16. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання.	4	5
17	Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	4	5
18	Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Сучасні трансформаційні моделі підприємств			
19	Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств.	2	5
20	Тема 20. Трансформація, реструктуризація та релокація підприємств.	4	5
21	Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.	4	5
	Разом	54	105

Критерії оцінювання самостійної роботи студента:

5 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, демонструє навички самостійного пошуку необхідної інформації, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання питання. Немає помилок у відповідях на питання.

4 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання. Допущено 1 помилку у відповідях на питання.

3 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання. Допущено 2 помилки у відповідях на питання.

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання. Допущено 3 помилки у відповідях на питання.

1 бал – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання. Допущено 4 помилки у відповідях на питання.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання практичних занять:

5-10 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, демонструє навички самостійного пошуку необхідної інформації, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання та ілюструє викладений матеріал власною створеною презентацією.

1-5 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, немає супроводження відповіді власною створеною презентацією.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які здобувач освіти набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в модульному середовищі у вигляді виконання тестових завдань за темами модуля.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу - 25.

Модульна контрольна робота проводиться в дистанційній формі і складається з 25 тестів.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Якщо в модулі 4 теми:

Тема перша - 6 тестів;

Тема друга - 6 тестів;

Тема третя – 6 тестів;

Тема четверта – 7 тестів.

Якщо в модулі 3 теми:

Тема перша - 9 тестів;

Тема друга - 8 тестів;

Тема третя - 8 тестів;

Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально.

При тестуванні он-лайн оцінки обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох») 1 бал виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка 0 балів;

При виконанні модульної контрольної роботи необхідно слідкувати за терміном виконання та за часовим обмеженням.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
1	Теми 1,2,3,4 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
2	Теми 5,6,7 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
3	Теми 8,9,10 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
4	Теми 11,12,13,14 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
5	Теми 15,16,17,18 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
6	Теми 19,20,21 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

Форми проведення та критерії оцінювання екзамену

Екзамен складається із 40 тестових завдань за всіма темами навчальної дисципліни. Екзамен проводиться в режимі тестування через систему moodle в офлайн форматі. Кожна правильна відповідь на тест оцінюється в 1 бал, неправильна в 0 балів. Максимальна можлива кількість балів при складанні екзамену дорівнює 40 балів.

Орієнтовні питання до екзамену:

1. Сутність поняття «підприємство».
2. Ознаки та функції підприємства.
3. Класифікація підприємств.
4. Об’єднання підприємств.
5. Характеристика підприємницької діяльності.
6. Принципи, складові та функції підприємництва.
7. Характеристика форм та видів підприємництва: виробничого, комерційного, фінансового, консультативного.
8. Моделі підприємницької діяльності: класична, інноваційна.
9. Поняття зовнішнього середовища господарювання підприємств.
10. Характеристика внутрішнього середовища (мікросередовища) діяльності підприємства.
11. Інфраструктура ринку.
12. Поняття виробничої та організаційної структур підприємства.

13. Методи та види управління підприємством.
14. Типи організаційних структур управління: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізіональна, матрична, множинна.
15. Основні засоби та їх класифікація.
16. Методи оцінки основних засобів.
17. Показники ефективності використання основних засобів.
18. Методи амортизації основних засобів.
19. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів.
20. Роль оборотного капіталу в діяльності підприємства, його склад і структура.
21. Джерела формування оборотного капіталу.
22. Нормування оборотних засобів.
23. Оптимізація виробничих запасів.
24. Показники використання оборотного капіталу.
25. Вплив прискорення оборотності оборотного капіталу на ефективність діяльності підприємства.
26. Інтелектуальний капітал та його складові.
27. Характеристика нематеріальних активів підприємства та їх оцінка.
28. Вхідна інформація для обґрунтування виробничої програми підприємства.
29. Основні кінцеві показники виробничої програми.
30. Етапи формування виробничої програми.
31. Виробнича потужність підприємства.
32. Технічне забезпечення виробництва.
33. Сутність інвестицій та їх форми.
34. Класифікація інвестицій.
35. Поняття про інвестиційний проект, інвестиційну діяльність.
36. Джерела фінансування інвестиційного проекту.
37. Методи оцінки доцільності (ефективності) інвестиційного проекту.
38. Сутність поняття «інновація». Класифікація інновацій.
39. Характеристика інноваційної діяльності підприємства.
40. Інноваційні процеси. Інноваційний продукт. Інноваційне підприємство.
41. Функції та значення технополісу, технопарку та бізнес-інкубатора.
42. Оперативне управління виробничими процесами.
43. Поняття витрат та їх класифікація.
44. Собівартість продукції (робіт, послуг).
45. Кошторис витрат на виробництво.
46. Калькулювання собівартості продукції. Методи калькулювання.
47. Резерви зниження витрат на підприємстві.
48. Ціни на продукцію (роботи, послуги) підприємства.
49. Прямі та непрямі податки.
50. Методи ціноутворення на підприємстві.
51. Поняття про дохід і прибуток. Класифікація видів прибутку підприємств.
52. Методика визначення фінансового результату.
53. Показники ефективності діяльності підприємства.
54. Показник рентабельності.

55. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності підприємства.
56. Інноваційна діяльність та її пріоритетні напрями.
57. Показники, які характеризують виробничий ефект від застосування інновації.
58. Показники інвестиційної ефективності інновацій.
59. Ефект і ефективність виробництва.
60. Чинники зростання ефективності виробництва.
61. Конкурентоспроможність підприємства та методи її визначення.
62. Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємства.
63. Конкурентоспроможність підприємства та методи її визначення.
64. Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємства.
65. Сучасні моделі розвитку підприємств у структурі стратегічного управління: структурно-ситуаційна модель, інноваційна модель, селекційна модель.
66. Основні типи бізнес-моделей підприємства.
67. Характеристика 8-процесної бізнес-моделі.
68. Поняття економічної трансформації підприємства.
69. Різновиди структурних змін та їх характеристика.
70. Реструктуризація підприємств та її різновиди.
71. Релокація українських підприємств.
72. Регіональні особовості розвитку українських підприємств.
73. Поняття та основні принципи циркулярної економіки.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою ЄКТС	Кількість балів	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	0-34	Незадовільно з обов’язковим повторним проходженням курсу

Навчально-методична карта дисципліни

Разом: **180 год**., лекції – 42 год., практичні заняття – 42 год., модульний контроль – 12 год., самостійна робота – 54 год., семестровий контроль 30 год, підсумковий контроль – екзамен.

Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4				Змістовий модуль 5				Змістовий модуль 6		
Назва модуля	Підприємство у системі господарювання				Капітал підприємства			Виробничі та кадрові ресурси підприємства			Ресурсна база розвитку підприємства				Результати діяльності і ефективність виробництва				Сучасні трансформаційні моделі підприємств		
Теми лекцій	Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові	Тема 2. Основи підприємництва	Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання	Тема 4.Види організаційних структур управління підприємством	Тема 5. Основний капітал	Тема 6. Оборотний капітал.	Тема 7. Інтелектуальний капітал	Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці	Тема 9. Оплата праці.	Тема 10. Обґрунтування виробничої програми	Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича	Тема 12. Інвестиції.	Тема 13. Інноваційна діяльність.	Тема 14. Організація операційної діяльності.	Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його	Тема 16. Фінансово-економічні результати суб’єктів	Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.	Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств.	Тема 20. Трансформація, реструктуризація та релокація підприємств.	Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.
Теми практичних занять	Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові	Тема 2. Основи підприємництва	Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання	Тема 4.Види організаційних структур управління підприємством	Тема 5. Основний капітал	Тема 6. Оборотний капітал.	Тема 7. Інтелектуальний капітал	Тема 8. Персонал підприємства, продуктивність праці.	Тема 9. Оплата праці.	Тема 10. Обґрунтування виробничої програми	Тема 11. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича	Тема 12. Інвестиції.	Тема 13. Інноваційна діяльність.	Тема 14. Організація операційної діяльності.	Тема 15. Витрати підприємства і ціни на його	Тема 16. Фінансово-економічні результати суб’єктів	Тема 17. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності.	Тема 18. Система забезпечення конкурентоспроможності продукції.	Тема 19. Сучасні моделі розвитку підприємств.	Тема 20. Трансформація, реструктуризація та релокація підприємств.	Тема 21. Підприємство в умовах циркулярної економіки.
Самостійна робота	20 балів				15 балів			15 балів			20 балів				20 балів				15 балів		
Поточний контроль	МК – 25 балів				МК – 25 балів			МК – 25 балів			МК– 25 балів				МК – 25 балів				МК – 25 балів		
	Разом **507**, коефіцієнт: **542 / 60 = 8,45**																				
	Екзамен **40** балів																				
	Загалом – **100** балів																				

Політика академічної доброчесності та використання інструментів штучного інтелекту

1. Нормативна основа. Освітній процес і оцінювання результатів навчання з дисципліни здійснюються з дотриманням вимог статті 42 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про вищу освіту», Положення про академічну доброчесність Київського столичного університету імені Бориса Грінченка та Кодексу корпоративної культури Університету.

2. Робота здобувача. Усі види навчальної діяльності з дисципліни - відповіді на практичних заняттях, модульні контрольні роботи, розрахункові та аналітичні завдання, презентації, реферати, самостійна робота, підсумковий контроль - виконуються здобувачем **самостійно**. Використання чужих ідей, даних, розрахунків або тексту допускається лише за умови коректного посилання на джерело.

Здобувач має право користуватися будь-якими джерелами інформації та консультуватися з викладачем, одногрупниками й фахівцями. Обмеження стосується не доступу до інформації, а **привласнення чужого результату як власного**.

3. Порушеннями академічної доброчесності вважаються:

- **академічний плагіат** - оприлюднення результатів чужої наукової або навчальної праці як власних, а також відтворення тексту, розрахунків, таблиць, рисунків чи висновків з інших джерел без посилання;
- **самоплагіат** - повторне подання власної роботи, яку вже було зараховано з іншої дисципліни або в попередньому семестрі, без погодження з викладачем;
- **фабрикація** - вигадування даних, результатів розрахунків, джерел або посилань, яких не існує;
- **фальсифікація** - свідома зміна або модифікація вихідних даних чи результатів розрахунків;
- **списування** - виконання завдань контрольних заходів із використанням не дозволених джерел інформації або технічних засобів;
- **обман** - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної навчальної діяльності, зокрема здавання роботи, виконаної іншою особою;
- **хабарництво** та **необ'єктивне оцінювання** - у значеннях, визначених статтею 42 Закону України «Про освіту».

4. Перевірка робіт. Письмові роботи, що подаються на оцінювання у обсязі, достатньому для перевірки на плагіат (реферати, аналітичні записки, розрахунково-графічні та проєктні роботи), перевіряються на наявність текстових збігів у системі, яку використовує Університет. Рекомендований рівень оригінальності тексту - **не нижче 70 %**. З розрахунку оригінальності виключаються коректно оформлені цитати, бібліографічний опис, назви нормативно-правових актів, стандартні формулювання методик і формули.

Робота з рівнем оригінальності нижче встановленого повертається на доопрацювання. Повторне подання роботи з тим самим порушенням є підставою для виставлення нульової оцінки за відповідний вид роботи.

5. Використання інструментів штучного інтелекту. Генеративні інструменти штучного інтелекту (ChatGPT, Claude, Gemini, Copilot та аналогічні) є частиною сучасного професійного інструментарію економіста, і дисципліна не забороняє їх використання. Водночас застосовуються такі правила.

Дозволено без окремого погодження:

- пошук і попередній добір джерел за темою (з обов'язковою подальшою перевіркою кожного джерела за бібліотечним каталогом, офіційним вебсайтом видання або через сервіс doi.org);
- переклад іншомовних текстів;
- перевірка орфографії, граматики та стилістики власного тексту;
- пояснення незрозумілих понять, формул і методик;
- генерування ідей, планів і структури роботи;
- допомога у форматуванні таблиць, побудові діаграм і оформленні візуалізацій;
- генерування навчальних прикладів і запитань для самоперевірки.

Не дозволено:

- подання згенерованого тексту як власного - зокрема аналітичної частини, інтерпретації результатів, висновків і пропозицій;
- виконання розрахунків без розуміння їх методики, коли здобувач не може самостійно пояснити хід і результат обчислення;
- генерування вихідних даних, статистичних показників або емпіричних результатів;
- використання будь-яких зовнішніх інструментів під час аудиторних контрольних заходів і підсумкового контролю, якщо викладач прямо не дозволив їх застосування;
- **подання посилань на джерела, згенеровані або запропоновані інструментом штучного інтелекту, без перевірки їх реального існування.** Наявність у роботі неіснуючого джерела кваліфікується як фабрикація (п. 3), незалежно від того, чи здобувач діяв свідомо.

Обов'язок декларування. Якщо генеративні інструменти застосовувалися при підготовці роботи, здобувач зазначає це в примітці наприкінці роботи за формою: назва інструменту, мета використання, обсяг застосування. Наприклад: *«При підготовці роботи використано ChatGPT для попереднього пошуку джерел за темою розділу 2 та перевірки стилістики тексту. Усі джерела перевірено за бібліотечними каталогами. Розрахунки, аналіз та висновки виконано автором самостійно»*.

Декларування використання не знижує оцінку. Приховане використання за наявності ознак генерованого тексту розглядається як обман (п. 3).

Ключовий критерій. Незалежно від застосованих інструментів, здобувач має бути здатним пояснити на вимогу викладача походження кожного наведеного числа, логіку кожного розрахунку і зміст кожного твердження у власній роботі. Нездатність це зробити є самостійною підставою для зниження оцінки за відповідний вид роботи.

6. Наслідки порушення. За встановленим фактом порушення академічної доброчесності викладач може: повторно оцінити роботу; повернути роботу на

доопрацювання; виставити нульову оцінку за відповідний вид роботи; призначити повторне проходження оцінювання. У разі повторних або систематичних порушень питання виноситься на розгляд кафедри в порядку, визначеному Положенням про академічну доброчесність Університету.

7. Права здобувача. Здобувач має право: бути поінформованим про правила академічної доброчесності до початку вивчення дисципліни; ознайомитися з результатами перевірки власної роботи; надати пояснення щодо виявлених збігів; оскаржити рішення викладача в порядку, визначеному Положенням про академічну доброчесність Університету.

Рекомендована література

Основна (базова)

1. Економіка підприємства : підручник : у 3 т. / Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т ; за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. – Т. 1. – 537 с. URL: https://dspace.khadi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/9d270016-84d4-46c5-8bb1-4640115418bf/content
2. Економіка підприємства: навч. посібник (у схемах і таблицях); кол. авторів; за заг. ред. д.е.н. Фісуненко П. А. Дніпро : ДДУВС, 2024. 148 с. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/12983/8/макет_Економіка%20підприємства%20посібник.pdf
3. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 472 с. URL: https://knute.edu.ua/file/MjkwMjQ=/2cb937eb99dbcc13f20ebcd792cd3f1e.pdf
4. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2-ге вид. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с
5. Економіка підприємства. Навч. посібник. 3-тє вид. / Мацибора В.І. 2023. - 320 с.
6. Козик В В, Ємельянов О Ю, Загорецька О Я, Мельник В М, Мусійовська О Б, Міністерство освіти і науки України and Національний університет "Львівська політехніка". Економіка підприємства: підручник. Львів: Новий Світ - 2000. 2023. – 278 с.

Додаткова

1. Лойко В.В. Економіка підприємства: [навч. посібн.] /В.В. Лойко, Т.П. Макаровська. К.: КНУТД, 2015. 267 с.
2. Лойко В.В., Александров Б.В. Регіональні особливості розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни. *Здобутки економіки: перспективи та інновації.* 2025. № 21. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.16885159
3. Лойко В.В., Александров Б.В. Розвиток мікро-, малих та середніх підприємств України в період війни. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2024. № 1 (13). С. 273-284.
4. Loiko V., Pylkin M. The essence, structure and features of attracting investment in development and reconstruction of the housing stock of Ukrainian cities (Сутність, структура та особливості залучення інвестицій у розвиток та реконструкцію житлового фонду міст України). *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2024. № 2 (14). С. 191- 202. DOI: http://doi.org/10.32750/2024-0219
5. Лойко В.В., Александров Б.В. Підтримка та розвиток малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. № 1 (11). С.228 – 237.

6. Лойко В.В., Юрченко О.А., Ємець А. Інноваційні підходи до логістичного управління міськими транспортними підприємствами в умовах воєнного стану. *Economic Synergy*. 2026. Вип. 2(20). С. 52-65. DOI: https://doi.org/10.53920/ES-2026-2-4

7. Никонюк К.О., Бобер Л.П. Підприємництво в умовах воєнної економіки України. *Здобутки економіки: перспективи та інновації.* 2025. №17. С.1-21. DOI https://doi.org/10.5281/zenodo.15677878

8. Александров Б.В. Роль малого та середнього бізнесу у створенні робочих місць в Україні. *Економіка та суспільство*. 2025. № 79. DOI : 10.32782/2524-0072/2025-79-89.

9. Лозова О.В., Кужель Н.Л., Кужель О.В. Управління стратегічними змінами підприємства в контексті довгострокового розвитку вітчизняних компаній під час війни та в поствоєнний період. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2024. № 8. С. 386 – 392. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-386-392

10. Ніпіаліді О.Ю., Квасовський О.Р. Дослідження стану та проблематики розвитку бізнесу в українській економіки під час війни. *Інноваційна економіка.* 2024. № 1. С. 125 – 135. DOI: https://doi.org/10.37332/2309-1533.2024.1.15

11. Kazak O, Sulyma M. Business transformation in Ukraine during the year of war. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. № 1(11). С. 140–150. DOI: http://doi.org/10.32750/2023-0111

Інформаційні джерела:

1. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об’єднань юридичних осіб. Закон України від 09.01.2025 № 4196-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text

2. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.1993 р. № 611. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/611-93-%D0%BF#Text

3. Цивільний кодекс України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15

4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: http://portal.rada.gov.ua.

5. Державна служба статистики України. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

6. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

7. Національна парламентська бібліотека України. URL: http://nplu.org.

8. електронний навчальний курс «Економіка підприємства» (URL: https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=26065) .